ILUSTROWANE WIADOMOŚCI FILATELISTYCZNE

Nr 95-96 **Sierpień-wrzesień 1939** **Rok IX**

NOWOŚCI i OKAZJE

Ostatnie wydania

ALBANIA
Włoski Protektorat, przedrukowe na Albannii lotnicze 3 w. * 5.—
dto opłatne komplet cena na zapytanie

BUŁGARIA
60-ciolecie poczty 2 w. * —,25

BELGIA
Owal, itd., ceny na zapytanie

ESTONIA
100 lecie PÄRNU blok 4 w. * 1,85

FRANCJA
Nowe opłatne 50, 75 c, 1 fr. 3 w. * —,70
Muzeum Pocztowe 1 w. * —,30
Pomnik marynarza 1 w. * —.25
Charcot, nowa wartość 90+35 c 1 w. * —,35
Merkury 1, 2, 30, 40, 60, 70 c 6 w. * —,50
Merkury 5, 10, 15, 20, 25 c 5 w. * —,25
Ceres 2,—, 2,25, 2,50, 3,— fr. 4 w. * 2,20
Pokojowe 90c 1,40f 2 w. * —,50
Radio ślepcom 1 w. * —,30
Pomoc studentom 1 w. * —,35
Geniusz 1 w. * —,30
Rasa 1 w. * —,40
Na dzieci 90+35c 1w. * —.30
Dobroczynne 1939 4w. * 1,20
150 lecie rewoluc. 1w. * —,35
Wyst. w N. Yorku 1w. * —.60
Eiffel 1 w. * —,45
Pomnik w Lilie 1 w. * —,30
Verdun 1 w. * —,35
100 lecie fotografii 1w. * —,55
Wystawa w Liege 1w. * —,55
Strasburg 1 w. * —,25
Czerwony Krzyż 1 w. * —,40
Arc de Tramphe 2f. 1 w. * —,55
dtto 1 w. ⊙ —,30
Cezanne 1 w. ⊙ —.30
Matka z dzieckiem 2w. * —,90
10 frankówka Mi. Nr 387 1 w. ⊙ 1,50

GDAŃSK
50 fen. nowy znak wodny 1 w. * —,70
lekarze 3 w. * 1,15

HOLANDIA
Willibrod 1 w. * —,85
dto 1 w. ⊙ —,50
dobroczynne 5 w. * 1,50
Nowa wartość 22½ c 1 w. * —,95

HOL. INDIE
Dobroczynne 5 w. * 2,55

LITWA
Koszykówka 3 w. * 1,95

NIEMCY
Dzień sztuki 1 w. * —,45
Brunatna wstęga 1939 1 w. * 2,25

poprzednie
Brunatna wst. 1938 1w. * 1,75
„ „ 1937 1w. * 5,—
„ „ 1936 1w. * 3,25

Niebieska wstęga 1938 1 w. * 1,25
Wystawa ogrodn. 2w. * ⊙ —,45

ROSJA
Szewczenko 3 w. ⊙ —,85
Wystawa Krajowa 10w. ⊙ 3,40
Lotnictwo 8 w. ⊙ 2,85
Metro 6 w. ⊙ 1,25
Na dzieci 7 w. ⊙ 1,95
Krajobrazy 12w. ⊙ 2,75
Sportowe 8 w. ⊙ 1,95

1 rb. lotn. cięty z bl. 1927 Mi. Nr. 49 okazja —,95

RUMUNIA
Eminescu 2 w. * —,50
Wyst. w N Yorku 2 w. * —,70

SŁOWACJA
Cazetowe nowe 9 w. * —,45
Stefanik 4. w. * 1,20

WATYKAN
Koronacyjne 4 w. * 1,30

WĘGRY
Harcerskie 4 w. * —,60

Ostatnie egzemplarze MAŁEGO KATALOGU ZNACZKÓW POLSKICH z 1939 r 90 groszy franko

Wielkie zestawienia krajowe

nadają się specjalnie do założenia lub uzupełnień zbiorów

300	rozm.	Belgia	8.50
200	„	Bułgaria	12.—
100	„	Czarnogórze	15.—
300	„	Czechosłow.	36.—
75	„	Estonia	10.50
100	„	Finlandia	2.55
150	„	Gdańsk	7.20
300	„	Jugosławia	27.—
150	„	Litwa	15.—
100	„	Luxemburg	6.75
500	„	Niemcy	11.50
150	„	Norwegia	13.50
300	„	Rosja	27.—
400	„	Rumunia	33.—
100	„	Saara	18.—
300	„	Turcja	12.75
30	„	Watykan	8.25
600	„	Węgry	40
100	„	Wirtembergia	9.—
75	„	Kol. niem.	27.—
200	„	Kol hiszp.	27.—
150	„	Kol. włoskie	25.—
25	„	Angola	2.—
15	„	Arabia	4 20
20	„	„	7.20
50	„	Cejlon	8.—
100	„	Chile	9.75
50	„	Haiti	8.40
75	„	Japonia	4.—
100	„	„	10.50
100	„	Kanada	9.60
200	„	Salvador	16.50

7000 tylko EUROPA
w 7 zeszytach ładny zbiór
Cena tylko 255,—

ZESTAWIENIA ZNACZKÓW CAŁEGO ŚWIATA

500	rozmaitych	1,80
1000	„	4,80
2000	„	13,50
3000	„	25,50
5000	„	105,—

Nie zapomnij o zamówieniu zapasowym!

ILUSTROWANE WIADOMOŚCI FILATELISTYCZNE

MIESIĘCZNIK

POŚWIĘCONY SPRAWOM FILATELISTYKI

(ukazuje się co miesiąc za wyjątkiem miesięcy letnich)

Prenumerata: Kwartalna 1.50, półroczna 2.75, roczna 5.50, zagranicą cały rok zł 7.—

Wszelkie wpłaty za prenumeratę należy uiszczać zapomocą pocztowych przekazów rozliczeniowych z dopiskiem: ADMINISTRACJA „IL. WIAD. FIL." — kartoteka Nr 80

Korespondencję dotyczącą Redakcji i Administracjii „IL. WIAD. FIL." należy nadsyłać oddzielnie. Rekopisów nie zwracamy — Artykułów nie honorujemy.

Nr 95/6 SIERPIEN-WRZESIEŃ 1939 ROK IX

Zarządzenie Ministra Poczt i Telegrafów

z dnia 14 lipca 1939 r.

o wydaniu znaczków i kartek pocztowych.

Na podstawie art. 22 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 63, poz 481) zarządzam co następuje:

§ 1. Wydaje się oraz wprowadza do obiegu i sprzedaży następujące znaczki i kartki pocztowe:

A. Znaczki pocztowe opłaty:

Poz.	Wartość	Treść rysunku	Kolor
1	25 gr	Apoteoza Czynu Legionów w symbolicznym ujęciu . . .	fioletowy
2	25 gr	Apoteoza Czynu Legionów w symbolicznym ujęciu . . .	stalowy
3	25 gr	Pierwszy Marszałek Polski Józef Piłsudski	stalowy
4	25 gr	Marszałek Polski Edward Śmigły-Rydz	stalowy

Znaczki wymienione pod poz. 1 i 2 posiadają napis „Polska", a znaczki pod poz. 3 i 4 napis „Poczta Polska". Wszystkie wymienione znaczki mają oznaczenie wartości i tłoczone są na papierze białym podgumowanym.

Znaczki wymienione w poz. 1 i 2 mają wymiary 51 × 31,25 mm, sam zaś rysunek 48 × 27,75 mm. Znaczki wymienione w poz. 3 i 3 mają wymiary 25,5 × 31,25 mm, a rysunek ich 22,5 × 27,75 mm.

Znaczki wymienione w poz. 2, 3 i 4 wydaje się i wprowadza do sprzedaży tylko w oddzielnym arkuszu o wymiarach 125 × 102 mm. Na arkuszu umieczczone są napisy: u góry „XXV Rocznica wymarszu ku wolności", w trzech wierszach, u dołu zaś „1914 6. VIII. 1939". Nadpłata 1 zł na F. O. N.", w dwóch wierszach.

B. Kartki pocztowe.

Wartość	Rodzaj kartki	Kolor znaczka i druku
15 gr	pojedyńcze z ilustracją	stalowy

Kartki wykonane są w wymiarach 148 × 104 mm na papierze kartonowym koloru kremowego.

Na kartkach wytłoczony jest znaczek pocztowy wartości 15 gr o wymiarach 48 × 27,75 mm, opisany w ust. A poz. 2.

Kartki, wydane w serii złożonej z 32 pojedynczych kartek, ilustrowane są reprodukcjami zdjęć fotograficznych, przedstawiającymi fragmenty z historii Legionów Pol-

skich i Polskiej Organizacji Wojskowej. Ilustracja znajduje się po lewej stronie kartki. Nad reprodukcją umieszczony jest orzełek strzelecki z gałązkami laurowymi i napis u dołu w ramce ornamentacyjnej „XXV 1914—6 sierpnia — 1939". Prawy dolny róg kartki ozdobiony jest wężykiem legionowym.

W nagłówku umieszczony jest napis „Kartka Pocztowa".

§ 2. Sprzedaż znaczków wydanych w oddzielnych arkuszach (§ 1 ust. A poz. 2, 3 i 4) odbywać się będzie w urzędach pocztowych, które wyznaczy Ministerstwo Poczt i Telegrafów odrębnym zarządzeniem.

§ 3. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 1939 r.

Minister Poczt i Telegrafów:

(—) **E. Kaliński.**

PROF. STAN. MIKSTEIN — Kraków.

Stemple pocztowe na ziemiach Polski.

W polskiej filatelistyce, wobec ukazania się szeregu prac tak specjalnych z zakresu znaczkoznawstwa, jak i ogólnych obejmujących całokształt polskich znaczków, choćby tylko wymienić podręcznik „Polskie Znaki Pocztowe",brak jeszcze ogólnego szkicu o polskich stemplach pocztowych. Dział stempli pocztowych obejmujący daleko szerszy zakres niż znaczki, bo od 1762 r. aż po dzisiejsze czasy znajduje coraz więcej zwolenników, coraz więcej filatelistów uwzględnia go w swoich zbiorach znaczków pocztowych, interesując się nie tylko przepięknymi starymi stemplami przedfilatelistycznymi, ale także ich rozwojem i typami występującymi na ziemiach Polski w ciągu przeszło półtora wieku.

Aby ułatwić zorientowanie się w tym bardzo interesującym dziale, a przede wszystkim umożliwić zapoznanie się z nim szerokim rzeszom zbieraczy, postaram się w szeregu artykułów dać szkic rozwoju oraz zarys historii pieczęci i stempli pocztowych na ziemiach Polski, od pierwszych chwil ich wprowadzenia aż do współczesnych nam czasów przez omówienie najważniejszych zasadniczych ich typów.

Przegląd typów poprowadzę chronologicznie z uwzględnieniem zmian politycznych, a więc zacznę od właściwych pierwszych polskich pieczęci i stempli z czasów przedrozbiorowych z lat 1762—1795, dalej przejdę do okresu Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego z lat 1808—1870, w których mimo obcego zwierzchnictwa zachowały się dawne polskie tradycje i urządzenia pocztowe, następnie omówię zaborcze stemple od chwili ich wprowadzenia na ziemiach Polskiaż po wielką wojnę, wreszcie po rozpatrzeniu stempli z okresu wojny i przewrotu zakończę zilustrowaniem nam współczesnych stempli a więc datowników, reklamowych i okolicznościowych.

Taki szkic zezwoli wszystkim miłośnikom stempli zapoznać się z tą dziedziną, uzyskać pewien ogólny pogląd na ich rozwój a po zebraniu kilkudziesięciu zasadniczych typów ewentualnie dalej rozbudować zasadniczy zbiór według upodobań, zainteresowań i możliwości uzyskania materiału listowego.

1. OKRES PIERWSZY OD WPROWADZENIA PIECZĘCI POCZTOWYCH AŻ DO 1795 R.

Odręczne adnotacje na przesyłkach przed wprowadzeniem stempli.

Z początkiem XVIII w. spotykamy na listach przesyłanych przez pocztę tylko odręczne adnotacje nadawców np. „Na pocztę warszawską", „Na lubelską pocztę", „Na pocztę toruńską", które mają jednak charakter adresowy a nie urzędowy. Około 1850 r. występują już na przesyłkach liczby wypisywane przez t. zw. Pocztmagistrów wskazujące numery, pod którymi zostały wciągnięte do spisu ekspediowanych listów, czyli tzw. ceduły listowej. Po 1760 r. obok tych numerów występują także często i odręczne dopiski urzędowe, podające miejsce nadania danej przesyłki n. p. „z Puław", „z Warszawy", „Owrócz",„Wilno" itp.

Pieczęcie i stemple pocztowe.

Pieczęcie pocztowe są to urzędowe znaki, tłoczone lub odbijane na aktach lub przesyłkach a służące do uwierzytelniania dokumentów, urzędowego zamykania lub zabezpieczania przesyłek, wreszcie do szybkiego sporządzania adnotacyj dotyczących ekspedycji a więc miejsca względnie i daty nadania, urzędów przejściowych, uiszczonych opłat, desynfekcji itp.

Ze względu na sposób wykonania dzielimy pieczęcie na 1. właściwe pieczęcie o rysunku lub napisie wypukłym, sporządzone tłokami metalowymi w szybko twardniejących masach jak opłatku, wosku lub najczęściej w laku oraz 2. stemple tuszowe czyli pieczątki o rysunku płaskim, odbite czernidłem lub farbą na opakowaniu przesyłki tłokami metalowymi, drewnianymi lub w nowszych czasach kauczukowymi.

Wprowadzenie pieczęci pocztowych w Polsce.

W Polsce wprowadzono pieczęcie pocztowe po 1764 r. na podstawie „Instrukcyj dla Ichmość Panów Pocztmagistrów", która w odnośnym miejscu brzmi „gdyby zaś w drodze przytrafić się miało, że pieczęć (prywatna, zamykająca przesyłkę, przyp. autora) naruszona lub dla złego laku odpadła, tedy dla ujścia suppozycji pieczęć pocztowa na boku przyciśniona być powinna". To więc miejsce Instrukcji jest pierwszym zarządzeniem wprowadzającym urzędowe pieczęcie pocztowe na ziemiach Polski, choćby na razie tylko lakowe i to w specjalnych wypadkach naruszenia lub otwarcia przesyłki.

Pieczęcie lakowe znane z odcisków w laku (tablica 1).

Najstarsze pieczęcie lakowe zaliczamy do tzw. pierwszego typu polskich pieczęci i stempli pocztowych,odznaczającego się ułożeniem charakterystycznych symboli w kolistej lub owalnej obwódce. Tymi symbolami są: u góry korona królewska, jako że poczta była instytucją królewską służącą „na pomnożenie szczupłych dochodów stołu królewskiego", poniżej zwykle w języku łacińskim nazwa miejscowości, określająca indywidualność urzędu, u dołu wreszcie trąbka pocztowa jako wyrazicielka powierzonych temu urzędowi czynności pocztowych.

Z pieczęci należących do tego typu a znanych z odcisków lakowych znamy cztery z Warszawy (tabl. 1,ryc. 1—4), dalej z Bohusławia, Kowna, Kamieńca (Podolskiego), Krakowa, Słucka i Mitawy. Pie-

częcie te przedstawione na tabl. 1 wraz z podaniem roku wyciśnięcia różnią się między sobą w drobnych szczegółach wykonania jak: wielkością i wyglądem koron, napisów oraz trąbek; z większych różnic możemy zaznaczyć ozdobny pasudament na pieczęci krakowskiej, na którym jest umieszczony napis i trąbka, Pogoń zamiast korony jako herb Litwy w pieczęci Słucka, oraz wschodzące słońce herb Podola w pieczęci Kamieńca.

TABLICA 1. Pieczęcie lakowe znane z odcisków w laku: 1. Warszawa 1762 r.; 2. Warszawa 1775 r.; 3. Warszawa 1780 r.; 4. Warszawa 1788 r.; 5. Bohusław 1788 r.; 6. Kowno 1783 r.; 7. Kamieniec Podolski 1773 r.; 8. Kraków (Cracovi) z 1793 r.; 9. Słuck 1788 r.; 10. Pieczęć urzędowa pocztamtu we Lwowie 1767 r.; 11. Pieczęć cenzury listowej z 1794 r.; 12. Pieczęć pocztamtu w Mitawie 1767 r.

Z pieczęci urzędowych do uwierzytelniania dokumentów znamy z tych czasów tylko dwie a mianowicie z Mitawy i Lwowa.

Jako bardzo ciekawą możemy podać jeszcze pieczęć cenzury listowej z Warszawy z czasów powstania Kościuszkowskiego.

Lakowe pieczęcie użyte w miejsce stempli pocztowych (tablica 2).

Przed wprowadzeniem właściwych stempli nadawczych w niektórych pocztamtach używano pieczęci lakowych do oznaczania nadawanych listów, odciskując je czarną farbą zamiast stempli. Tak wykonane odciski pieczęci lakowych różnią się od właściwych stempli tym, że wykazują biały rysunek

TABLICA 2. Pocztowe pieczęcie lakowe znane z odcisków tuszowych (użyte zamiast stempli nadawczych: 1. Brześć 1781 r.; 2. Bielsk Podlaski 1778 r.; 3. Krasnystaw 1780/82 r.; 4. Tulczyn 1788 r.; 5. Preny 1789/93 r.; 6. Puławy 1780 r.; 7. Toruń data nieznana; 8. Radom 1778 r.; 9. Końskie 1788 r.

i napisy na czarnym tle. Z takich odcisków na listach znamy na razie pieczęcie Bielska (Podlaskiego), Brześcia, Krasnegostawu, Pren, Puław, Radomia i Tulczyna przedstawione na tabl. 2 wraz z odpowiednimi datami odbicia.

Zupełnie odmienny typ przedstawia pieczęć „A KONSKIE" nie posiadająca trąbki pocztowej i korony. Wspomnieć jeszcze wypada o pieczęci Torunia, co do której brak bliższych szczegółów.

Stemple tuszowe (tablica 3 i 4).

Najstarsze polskie stemple tuszowe mają charakter stempli nadawczych tj. podających miejsce nadania przesyłki i są ściśle wzorowane na poprzednio opisanych pieczęciach; należą więc również do pierwszego typu.

Z takich stempli znamy na razie Bielsk (Podlaski), o obwódce z liści wawrzynowych, Białystok znany z jednego odcisku, w którym korona i trąbka pocztowa nie zostały odbite, Grodno, Cracovia (Kraków), trzy Krzemieńce, z których drugi posiada koronę według wzoru korony Kazimierza Wielkiego, Merecz, Mitawa II, Piaski (koło Lublina), Puławy, Widawa, Piotrków II, Leopolis (Lwów), Zamość oraz Niemirów.

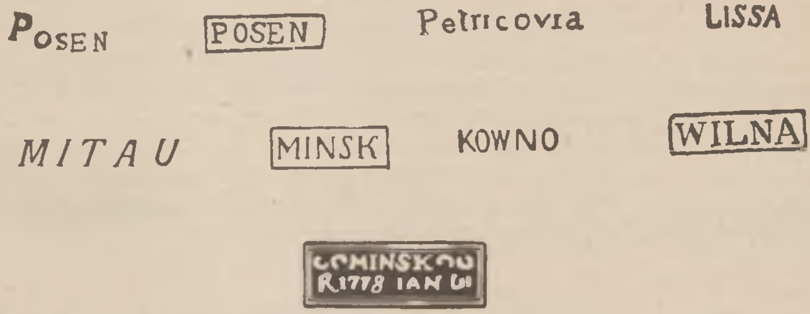
Za warianty ozdobnikowe I typu, powstałe prawdopodobnie pod wpływem austriackich pieczęci wprowadzonych na zagarniętych w 1772 r. południowych ziemiach Polski możemy uważać stemple z ozdobnikami Łuck, Krasnystaw i Kamieniec (Podolski).

Osobną grupę stanowią stemple Nadwornego Pocztamtu w Warszawie oraz Kalisz, mające orła polskiego jako herb państwa w swym rysunku.

TABLICA 3. Stemple tuszowe nadawcze. 1. Białystok 1787 r.; 2. Bielsk Podlaski 1779/84 r.; 3. Grodno 1785/93 r.; 4. Kraków 1773/83 r.; 5. Krzemieniec I data nieznana. 6. Krzemieniec II 1788/89 r.; 7. Krzemieniec III 1790 r.; 8. Lwów (Leopolis) data nieznana przed 1772 r.; 9. Łokacz data nieznana koło 1790 r.; 10. Merecz 1786/89 r.; 11. Mitawa 1783 r.; 12 Piaski 1791 r.; 13. Piotrków (Petricovia) 1790 r.;14. Puławy 1787/93 r.; 15. Widawa 1796 r.; 16. Winnica 1778/89 r.; 17. Zamość 1768/72 r.; 18. Łuck 1789 r.; 19. Kamieniec Podolski 1778/81 r.; 20. Krasnostaw 1792 r.; 21. Kalisz 1787 r.; 22. Nadworny Pocztamt w Warszawie na Zamku 1791 r.; 23. D = Dubno 1788/90 r.; 24. K = Kraków 1786/92 r.; 25. L = Lublin 1780/82 r.; 26. W = Warszawa I 1778/87 r.; 27. Warszawa II 1783/87 r.; 28. Warszawa III 1787/93 r.

Typ pierwszy pieczęci lakowych i stempli tuszowych jest dominującym w latach 1762—1795 w środkowej Polsce jak i ziemiach południowo-wschodnich, a północno-wschodnich tylko po linię Niemna, poza którą rozprzestrzenia się tylko w latach 1780—1790 jako wprowadzony tam w miejsce już poprzednio używanych stempli jednowierszowych.

TABLICA 4. Stemple jednowierszowe. 1. Poznań I 1780 r.; 2. Poznań II 1784/88 r.; 3. Piotrków (Petricovia) 1781 r.; 4. Leszno (Lissa) 1785 r.; 5. Mitawa 1775 r.; 6. Mińsk IV (Litewski) 1783/84 r.; 7. Kowno 1792/95 r.; 8. Wilno 1800 r.; 9. Mińsk (Litewski) I 1778 r.

Drugi zasadniczy typ tworzą stemple tzw. inicjałowe czyli francuskie, obejmujące zwykle w kolistej obwódce pierwszą literę nazwy miejscowości uwieńczoną koroną królewską. Typ ten wzorowany na francuskich z lat 1711—1800 został wprowadzony naprzód w Warszawie, gdzie używano kolejno po sobie trzech takich stempli z ukoronowaną literą „W", dalej w Krakowie (litera „K") w miejsce poprzednio używanego I typu, oraz Lublinie (litera „L") i Dubnie (litera „D"). Wszystkie te stemple są podane w tabl. 3 wraz z datami ich wyciśnięcia na znanych dotychczas listach.

Bardzo ciekawym i interesującym jest trzeci typ tuszowych stempli jednowierszowych, obejmujący tylko nazwę miejscowości otoczoną ramką lub bez ramki. Typ ten na zachodzie Polski występuje tylko w Poznaniu (Posen I bez ramki i Posen II z ramką), w Piotrkowie (Petricovia I) i Leszno (Lissa). Użycie nazw niemieckich w polskich stemplach należy przypisać pocztmagistrom Niemcom w Poznaniu Kayserowi i w Lesznie Koerberowi. Wprowadzenie typu jednowierszowego na zachodzie Polski można tłumaczyć wpływami zachodnio-niemieckimi oraz taniością sporządzenia takich stempli.

Natomiast przyjęcie typu jednowierszowych stempli na wschodnich rubieżach Rzeczypospolitej w stemplach Mitawa I, Mińsk II, Kowno i Wilno trzeba przypisać wpływom miast hanzeatyckich i szwedzkich. Typ ten od zachodu z Lubeki, Hamburga przez Szwecję wzdłuż Bałtyku jako drogi morskiej dociera aż do wschodnich jego wybrzeży, skąd następnie rozpościera się nie tylko na wschodnich krańcach Rzeczypospolitej ale i w całej Rosji. Po 1790 r. ten typ jednowierszowych stempli w miarę rozszerzania się rosyjskiego zaboru ku zachodowi, wypiera polskie stemple I typu naprzód na północno wschodnich krańcach, potem na Ukrainie, wre-

szcie z początkiem XIX wieku także i w centralnych obszarach, stając się dominującym typem na ziemiach Polski pod zaborem rosyjskim do lat 1820/30.

Ze stempli jednowierszowych wymienić musimy jeszcze jeden bardzo charakterystyczny, negatywny a więc mający biały napis na czarnym tle Mińsk I, jako jedyny w owym czasie posiadający datę (datownik).

Pierwsze stemple zwolnienia od porta przesyłek urzędowych.

Na podstawie uniwersałów Wielkich Hetmanów Koronnego Franciszka Xawerego Branickiego i Litewskiego Michała Ogińskiego, wydanych dla Korony dnia 28 maja a dla Litwy dnia 18 czerwca 1775 r. wszelkie listy i przesyłki w sprawach wojskowych były zwolnione od opłacania porta, jednakowoż musiały być oznaczone stemplem „MILITARIA" zawierającym zwykle także i oznaczenie dotyczącej formacji wojskowej. Jedynie tylko stempel Militaria kancelarii królewskiej nie miał żadnych oznaczeń tabl. 5).

TABLICA 5. Stemple zwolnienia od opłaty porta przesyłek urzędowych wojskowych.. (Objaśnienia w tekście).

Stemple takie dotychczas znane przedstawione w załączonej rycinie należą 1. do Kancelarii Królewskiej, 2. Batalionu Fizylierów Artyleryi koronnej w Międzyrzeczu z 1792 r., Regimentu Konnego Królowy w Pawołoczy z 1791 r., Kawaleryi Narodowej w Ostrogu z 1794 r., Pułku w Czudnowie z 1783 r., Pułku pierwszego konnego letkiego w Koźminie z 1789 r., Pułku konnego Królowy w Ochnówku z 1790 r., Brygady Dywizji Wiel-

kopolskiej w Nowym Mieście z 1790 r., Garnizonu Słuckiego z 1779 r., oraz ostatni znany jest z listu pisanego przez chorążego Jana Budzyńskiego do szefa pułku lekkiej Kawaleryi Karwickiego.

Stemple te jako zwalniające od opłaty należnego porta są prototypami późniejszych oznaczeń „Interes Rządowy“ lub „Służba Cywilna Rządowa“ w czasach Królestwa Polskiego jak i współczesnych nam „Sprawa urzędowa — wolna od opłaty pocztowej“ oraz ostatnio wprowadzonych znaczków dla korespondencji urzędowej.

Na tym mielibyśmy wyczerpane wiadomości o dotychczas znanych stemplach i pieczęciach z czasów przedrozbiorowych z XVIII wieku.

(Ciąg dalszy nastąpi).

NOWOŚCI

EUROPA

BELGIA. Na rzecz odbudowy klasztoru Orwal wydano znaczki dobroczynne z odpowiednią dopłatą.

Znaczki opłaty (obroczynne):

75 + 75 c	— zielonkawoczarny
1 + 1 fr	— czerwony
1.50 + 1.50 „	— brunatny
1.75 + 1.75 „	— niebieski
2.50 + 2.50 „	— różowolila
5 + 5 „	— brunatnolila

Również na odnowienie domu Rubensa w Antwerpii przeznaczono dopłatę niżej wymienionych znaczków.

Znaczki opłaty (dobroczynne):

10 + 5 c	— brunatnoróżowy	1.50 + 25 c	— brunatny
40 + 5 „	— brunatnolila	1.75 + 25 „	— niebieski
75 + 5 „	— szary	2.50 + 2.50 fr	— różowolila
1 fr + 5 „	— różowy	5 + 5 „	— szarozielony

DANIA. Reprodukcja przedstawia znaczek opisany w poprzednim numerze.

ESTONIA. Z okazji 100-nej rocznicy istnienia miasta Parnawy wydano znaczki pamiątkowe, które drukowano również i w bloczkach posiadających z lewej strony na marginesie rysunek herbu miasta, a pod nim napis: „KUURORT PÄRNU 1839—1939".

Znaczki opłaty (pamiątkowe):

5 s — ciemnozielony	18 s — czerwony
10 „ — fioletowy	30 „ — niebieski

FRANCJA. Dla uchodźców hiszpańskich znajdujących się na terenie Francji wydano specjalny znaczek z siewczyną z nadrukiem litery F małego formatu, który ma służyć do frankowania korespondencji wewnętrznej.

Znaczek opłaty (charytatywny):

90 c — ultramaryna

Z podobizną J. Gharcot ukazał się znaczek w kolorze innym jak zeszłoroczny.

Znaczek opłaty (dobroczynny):

90 + 35 c różowolila

Znaczek przedstawiający pomnik zaginionych na morzu marynarzy wydano z dopłatą na rzecz jego budowy.

Znaczek opłaty (dobroczynny):

70 + 30 — fioletowobrunatny

Już ukazała się nowa wartość z podobizną bogini Irys.

Znaczek opłaty:

1 fr — szarozielony

GDAŃSK. Nowe znaczki dopłat e ukazały się z wodnym znakiem przedstawiającym swastykę.

Znaczki dopłat :

10 fen. — ultramaryna
40 „ — „
60 „ — „

HISZPANIA. Dla korespondencji pospiesznej ukazał się znaczek przedstawiający Pegaza.

Znaczek pospieszny:

25 c — ciemnoczerwony

Oprócz tego wydano znaczek z podobizną Izabeli w nowym wykonaniu.

25 c — ciemnokarminowy

Obok reprodukujemy znaczek z podobizną gen. Franco.

JUGOSŁAWIA. W dniu 6-ym sierpnia z okazji urodzin Piotra II wydano znaczki okolicznościowe.

Znaczki opłaty (okolicznościowe):

50 + 50 p — pomarańczowy	1 d + 50 p — zielony
1.50 + 1 d — czerwony	2 „ + 1.50 d — niebieski

Znaczki dobroczynne, o których już pisaliśmy poprzednio przedstawia reprodukcja.

NIEMCY. Z okazji wyścigów konnych w Hamburgu wydano znaczek 25 + 50 fen.

Znaczek opłaty (okolicznościowy):
25 + 50 fen. — niebieski

Gonitwy o brunatną wstęgę w Hamburgu posłużyły również za okazje do wydania znaczka podobnie jak „Dzień sztuki niemieckiej".

Znaczki opłaty (okolicznościowe):
42 + 108 fen. — brunatny
6 + 19 „ — zielony

SŁOWACJA. Nowe znaczki przedstawiają podobiznę księdza Hlinki i posiadają napis: „Slowenska Posta".

Znaczki opłaty:
50 h — ciemnozielony 1 ks — karminowoczerwony

W 20 rocznicę śmierci gen. Stefanika ukazały się znaczki pamiątkowe z jego podobizną na tle mauzoleum.

Znaczki opłaty (okolicznościowe):

40 h — ciemnoniebieski	2 ks — indygo ciemny i sepia
60 „ — niebieski	

Serię znaczków gazetowych uzupełniono dalszymi wartośc ami.

Znaczki gazetowe:

2 h — oliwkowobrunatny	12 h — ultramaryna
5 „ — niebieski	50 „ — czekoladowy

SZWECJA. W 200-ną rocznicę założenia Akademii Umiejętności wydano znaczki z podobizną Barceliusza lub Linne.

Znaczki opłaty (pamiątkowe):
10 ö — fioletowy
15 „ — brunatny
30 „ — niebieski
50 „ — szary

WĘGRY. W dniu 21 czerwca wydano nową serię znaczków składającą się z 14 wartości.

Znaczki opłaty:

1 f — wiśniowy	20 f — czerwony
2 „ — zielononiebieski	25 „ — szaroniebieski
4 „ — brunatnożółty	30 „ — fioletowoczerwony
5 „ — fioletowoszary	32 „ — brunatny
6 „ — jasnozielony	40 „ — zielonkawoniebieski
10 „ — brunatny	50 „ — oliwkowozielony
16 „ — fioletowy	70 „ — czerwony

ZAMORZE.

ALGERIA. W dalszym ciągu ukazały się znaczki przedstawiające francuskich pionierów kolonialnych w Afryce.

Znaczki opłaty:

30 + 20 c. — zielony
2,20 fr. + 75 c. — niebieski
5 fr. + 5 fr. — czarnobrunatny

Oprócz tego wydano znaczek przedstawiający gmach admiralicji.

Znaczek opłaty:

1,25 fr. — różowy.

AFGANISTAN. Rocznicę koronacji króla upamiętniono znaczkiem z jego podobizną.

Znaczek opłaty (okolicznościowy):

50 p — czerwony.

ARGENTYNA. Równocześnie z XI Międzynarodowym Kongresem Pocztowym odbyła się wystawa filatelistyczna w Buenos Aires, co stało się okazją wydania bloczka pamiątkowego.

Znaczki opłaty (pamiątkowe):

5 c. — karminoworóżowy
20 c. — niebieski
25 c. — zielony
50 c. — sepia.

BHOPAL. Trójkątny znaczek urzędowy obecnie jest jednokolorowy.

Znaczek urzędowy:

1 a 6 p — purpurowy.

BOLIWIA. Dla upamiętnienia II Kongresu Eucharystycznego wydano serię znaczków lotniczych.

Znaczki lotnicze:

5 c. — fioletowy
30 c. — zielony
45 c. — niebieski
60 c. — czerwony
75 c. — czerwony
90 c. — niebieski
2 b. — sepia
4 b. — karminowy
5 b. — niebieski
10 b. — żółty

BRAZYLIA. Znaczek lotniczy z roku 1931 ukazał się z ukośnym znakiem wodnym „CASA + DA + MOEDA + DO + BRAZIL".

Znaczek lotniczy:

3000 r — fioletowy

Poza tym nowy znaczek przedstawia widok Rio de Janeiro.

Znaczek opłaty:

1200 r — fioletowy.

CHINY. Z podobizną Sun Yat Sen wydano nową wartość.

Znaczek opłaty:

5 c. — zielony.

FILIPINY. Obiegowy znaczek pośpieszny otrzymał nadruk „COMMONWEALTH".

Znaczek pośpieszny:

20 c. — fioletowoniebieski.

GUATEMALA. Znaczki wydane z okazji I Wystawy Filatelistycznej Ameryki Środkowej zaopatrzono nadrukiem „OFICIAL".

Znaczki urzędowe:

1 c. — pomarańczowy i sepia
2 c. — szkarłatny i sepia
3 c. — —zielony, jasnobrunatny i sepia
4 c. — purpurowy i sepia
5 c. — brunatny, żółtobrunatny i sepia
10 c. — niebieski, jasnoniebieski i sepia

HATAY. Turecki znaczek za 1 k wydano z nadrukiem „DEVLETI 25 SANT."

Znaczek opłaty (tymczasowy):

25/1 k — czarnozielony.

HONDURAS. Nowe lotnicze znaczki urzędowe posiadają ukośny napis „Correo Oficial Aero".

2 c. — niebieski i zielony
5 c. — „ i pomarańczowy
8 c. — „ i brunatny
15 c. — „ i karminowy
46 c. — „ i zielony
50 c. — „ i fioletowy
1 L. — „ i czarnobrunatny
2 L. — „ i czerwony

INDIE ANGIELSKIE. Urzędowy znaczek za 3 p z roku 1926—31 zaopatrzono czarnym nadrukiem „One Anna". Znaczek za $1^1/_4$ a z głową Jerzego V otrzymał nadruk „Service". Ten sam znaczek przedrukowano nową wartością 1 a.

Znaczki urzędowe:

1 a/3 p — łupkowy
1 a 3 p — fioletowy
1 a/1 a 3 p — fioletowy.

INDOCHINY. Wystawę w New Yorku upamiętniono wydaniem znaczków okolicznościowych.

Znaczki opłaty (okolicznościowe):

6 c. — czarnobrunatny
9 c. — czerwony
23 c. — ultramaryna
39 c. — lila

JAPONIA. Znaczek za ½ s ukazał się w rolkach, wobec czego z dwóch stron nie ma ząbków.

Znaczek opłaty:

½ s. — fioletowy.

Oprócz tego ukazały się znaczki obrazkowe.

Znaczki opłaty:

2 s. — brunatny
4 s. — zielony
6 s. — pomarańczowy
10 s. — czerwony
20 s. — niebieski

KAMERUN. Nowa seria znaczków obrazkowych posiada różne motywy rysunkowe.

Znaczki opłaty:

2 c. — szaroczarny
3 c. — różowolila
4 c. — niebieski
5 c. — czerwonobrunatny
10 c. — zielony
15 c. — czerwony
20 c. — fioletowy
25 c. — szaroczarny
30 c. — ceglastoczerwony
40 c. — ultramaryna
45 c. — ciemnozielony
50 c. — czerwonobrunatny
60 c. — zielononiebieski
70 c. — lila
80 c. — zielononiebieski
90 c. — zielononiebieski
1 fr. — karminowoczerwony
1,25 fr. — karminowoczerwony
1,40 fr. — matowoczerwony
1,50 fr. — brunatny
1,60 fr. — czarnobrunatny
1,75 fr. — niebieski
2 fr. — zielony
2,25 fr. — niebieski
2,50 fr. — różowolila
3 fr. — ciemnozielony
5 fr. — szaroczarny
10 fr. — różowolila
20 fr. — zielony

Znaczki dopłaty:

5 c. — różowolila
10 c. — zielononiebieski
15 c. — karminoworóżowy
20 c. — czarnobrunatny
30 c. — ultramaryna
50 c. — zielony
60 c. — fioletowobrunatny
1 fr. — fioletowy
2 fr. — czerwony
3 fr. — ciemnoniebieski

KUWAIT. Znaczki Indii Angielskich zaopatrzono nadrukiem „Kuwait".

Znaczki opłaty:

2 a. — ceglastoczerwony
3 a. — oliwkowozielony
1 r. — czerwonobrunatny i szaroczarny
2 r. — sepia i ciemnolila
10 r. — różowolila i szarofioletowy

LIBAN. Zmiana taryfy pocztowej spowodowała wydanie nowych znaczków.

Znaczki opłaty:

1 p. — niebieski
1,50 p. — czerwonofioletowy
7,50 p. — karminoworóżowy

MAROKO HISZPAŃSKIE. Nowo wydane znaczki przedstawiają krajobrazy.

Znaczki opłaty:

5 c. — pomarańczowy
10 c. — zielony
15 c. — brunatny
20 c. — ultramaryna

NOWA FUNDLANDIA. Z okazji pobytu pary królewskiej ukazał się znaczek okolicznościowy.

Znaczek opłaty:

5 c. — fioletowoniebieski

Znaczki dopłatne wydano z rysunkiem cyfry.

Znaczki dopłatne:

1 c. — zielony
2 c. — czerwony
3 c. — niebieski
4 c. — żółty
5 c. — brunatny
10 c. — ciemnolila

NOWA ZELANDIA. Nowe znaczki przedstawiają takie same rysunki jak z roku 1931—32.

Znaczki opłaty:

1 Ł 15 sh — żółty
3 Ł 10 sh — karminoworóżowy
4 Ł — niebieski
4 Ł 10 sh — szaroczarny

Znaczek za 1 sh z roku 1935 zaopatrzono poziomym nadrukiem „Official".

Znaczek urzędowy:

1 sh — szarozielony

PANAMA. W 25-tą rocznicę otwarcia Kanału Panamskiego wydano znaczki pamiątkowe.

Znaczki opłaty (pamiątkowe):

½ c. — żółty
1 c. — zielony
2 c. — czerwony
5 c. — niebieski
10 c. — fioletowy
12 c. — oliwkowy
15 c. — ultramaryna
50 c. — pomarańczowy
1 b. — sepia

Znaczki lotnicze (pamiątkowe):

1 c. — czerwony
2 c. — zielony
5 c. — czarnoniebieski
10 c. — fioletowy
15 c. — ultramaryna
20 c. — różowy
50 c. — brunatny
1 b. — czarny

PERAK. Znaczek 4 c. przedstawia podobiznę zmarłego sułtana Iskandora.

Znaczek opłaty:

4 c. — pomarańczowy

PRZYLĄDEK JUBY. Niżej wymienione znaczki posiadają napis „Cabo Juby" i są o takich samych rysunkach jak wydane dla Maroka Hiszpańskiego.

Znaczki opłaty:

5 c. — czerwony
10 c. — ciemnozielony
15 c. — czerwonobrunatny
20 c. — jasnoniebieski

SAN DOMINGO. Z okazji Wszechświatowej Wystawy w New Yorku wydano 4 znaczki pamiątkowe.

Znaczki opłaty (pamiątkowe):

½ c. — pomarańczowoczerwony, niebieski i czerwony
1 c. — zielony, niebieski i czerwony
3 c. — fioletowy, niebieski i czerwony
10 c. — pomarańczowożółty, niebieski i czerwony

Nowy znaczek urzędowy ukazał się w takim samym wzorze jak z roku 1937.

Znaczek urzędowy:

3 c. — fioletowy

SYRIA. Wydano tu dwie serie znaczków obrazkowych. opłatnych i lotniczych.

Znaczki opłaty:

—,10 pi — karminowoczerwony
—,20 pi — zielony
—,25 pi — niebieskofioletowy
—,50 pi — niebieski
1,00 pi — zielononiebieski
1,50 pi — ultramaryna
2,50 pi — pomarańczowy i niebieski
5,00 pi — czerwony
7,50 pi — brunatny i jasnoniebieski
50,00 pi — ciemnozielony

Znaczki lotnicze:

—,20 pi — jasnofioletowy
—,50 pi — karminowoczerwony
1,00 pi — lila
2,00 pi — niebieski
5,00 pi — karminoworóżowy
10,00 pi — jasnozielony

SJAM. W 75- tą rocznicę istnienia Czerwonego Krzyża ukazały się znaczki okolicznościowe.

Znaczki opłaty (okolicznościowe):

5 + 5 s./1 b. — niebieski i ciemnobrunatny
10 + 5 s./2 b. — różowy i brunatny
15 + 5 s./3 b. — zielony i szarozielony

TUNIS. Znaczki z roku 1931 z okazji 50-tej rocznicy założenia tu poczty przedrukowano cyframi „1888—1938".

Znaczki opłaty (okolicznościowe):

1 + 1 c. — ciemnoniebieski
2 + 2 c. — żółtobrunatny
3 + 3 c. — czarny
5 + 5 c. — jesnozielony
10 + 10 c. — brunatnoczerwony
15 + 15 c. — ciemnolila
20 + 20 c. — ciemnobrunatny
25 + 25 c. — karminowy
30 + 30 c. — ciemnozielony
40 + 40 c. — pomarańczowoczerwony

URUGWAJ. Z głową prezydenta Artigasa wydano nowy znaczek.

Znaczek opłaty:

2 c. — fioletowy.

Nowy znaczek lotniczy wydano z rysunkiem mapy.

Znaczek lotniczy:

1,38 p. — lila.

W odmiennym kolorze ukazał się znaczek opłatny za 5 mil.

Znaczek opłaty:

5 m — pomarańczowobrunatny

Poza tym ukazał się znaczek lotniczy za 20 c. i za 3 p. z nazwą drukarni, w której go wykonano.

Znaczki lotnicze:

20 c. — zielony
3 p. — niebieski.

WENEZUELA. Z okazji 80-tej rocznicy wprowadzenia znaczka pocztowego ukazał się znaczek pamiątkowy. Oprócz tego znaczek lotniczy z roku 1932 wydano w odmiennym kolorze.

Znaczek opłaty (okolicznościowy):

10 c. — karminowoczerwony

Znaczek lotniczy:

5 c. — niebieskozielony.

WYSPY ŚW. TOMASZA. Znaczki z roku 1938 zaopatrzono nadrukiem: „S TOME E PRINCIPE".

1 c. — zielonooliwkowy i czarny
5 c. — brunatnopomarańczowy i czarny
10 c. — karminowy i czarny
15 c. — brunatnofioletowy i czarny
20 c. — łupkowoszary i czarny
30 c. — lila i czarny
35 c. — zielony i czarny
40 c. — brunatny i czarny
50 c. — różowolila i czarny
60 c. — szary i czarny
70 c. — purpurowy i czarny
80 c. — pomarańczowy i czarny
1 esc. — czerwony i czarny
1,75 „ — niebieski i czarny
2 „ — brunatnoróżowy i czarny
5 „ — oliwkowy i czarny
10 „ — nieb.-fioletowy i czarny
20 „ — czerwonobrunatny i czarny.

YEMEN. W dniu 28 kwietnia wydano serię pamiątkową z okazji 2-lecia istnienia związku państw arabskich.

Znaczki opłaty (pamiątkowe):

4 b. — karminowy
6 b. — niebieski
10 b. — ceglastoczerwony
14 b. — oliwkowozielony
20 b. — zielony
1 m. — lila.

Marian Nowina-Orlicki

Gen. książe Awałów-Bermont i jego znaczki

Osobny dział stanowią znaczki prowizoryczne, wydane przez rząd zachodniej armii rosyjskiej, walczącej z bolszewikami na zachodnich rubieżach Rosji, mającej swą siedzibę w Mitawie, to jest na terenie dzisiejszej Łotwy. W owym czasie powstała do niepodległego bytu Łotwa okupowana była przez armię niemiecką gen. von der Goltza, jak i przez ochotnicze oddziały rosyjskie pod rozkazami gen. Awałowa - Bermonta. Ten ostatni generał, chociaż miał siedzibę na ziemi rdzennie łotewskiej, nie uznawał tej władzy, lecz zaprowadził własną służbę pocztową w korespondencji ze swymi oddziałami. Ponieważ w Mitawie i na zajętych terenach nie było już znaczków carskich, gdyż dawno zostały wyczerpane, przeto rząd zachodniej armii rosyjskiej użył do przedruku znaczków łotewskich. Takim sposobem powstały prowizoria, mające coprawda charakter spekulacyjny, lecz jednocześnie będąc w sprzedaży w okienkach pocztowych, nabrały charakteru oficjalnego.

Pierwsze wydanie prowizoryczne ukazało się 10 października 1919 r. Przedruk wykonano ręcznym stemplem kauczukowym na znaczkach łotewskich w kolorze szaroczarnym w dwóch wydaniach, z których pierwsze posiada obwód koła zupełnie cienki, podczas gdy w drugim wydaniu obwód koła jest gruby.

a) Przedruk na znaczkach łotewskich:

3 kop. — lila
5 kop. — czerwony
10 kop. — niebieski
20 kop. — pomarańczowy
25 kop. — szary
35 kop. — brunatny

50 kop. — fioletowy
75 kop. — zielony

b) Przedruk na znaczkach oswobodzenia Rygi:

5 kop. — karminowy
15 kop. — ciemnozielony
35 kop. — brunatny

Wymiary przedruku są następujące: średnica koła 16½ mm, wysokość krzyża prawosławnego 13 mm, szerokość górnej poprzeczki 5½ mm, środkowej 8 mm i dolnej ukośnej 6 mm, grubość krzyża 1 mm. Krzyż umieszczony jest pośrodku koła, tak że odległość od obwodu do gór-

nego zakończenia jak i dolnej podstawy krzyża wynosi ca po 2 mm. Sam przedruk wykonany ręcznie, wykazuje pewne niedociągnięcia w postaci przerw w obwodzie koła, niepełne kontury krzyża, białe plamy w przedruku itp.

Drugie wydanie tego przedruku posiadające gruby obwód koła wykonano również ręcznym stemplem kauczukowym, tym się jednakże odróżnia od pierwszego wydania, że obwód grubości ½ mm nie posiada przerw, kolor przedruku czarny, a nie szaroczarny jak w pierwszym wydaniu o tych samych jednak wymiarach średnicy koła jak i wielkości krzyża co i poprzednie wydanie.

Z obu opisanyh wydań rzadsze jest bezwzględnie wydanie pierwsze. Jeżeli wziąć pod uwagę, że następne trzecie wydanie prowizoryczne ukazało się już 13 października 1919 r., to musimy dojść do wniosku, że wypuszczenie tych prowizoryj miało więcej charakter spekulacyjny niż istotnych potrzeb.

ROZMAITOŚCI

Album ze znaczkami jako podarunek królewski.

Podczas pobytu w Kanadzie król Jerzy VI otrzymał od departamentu poczt kompletny zbiór znaczków kanadyjskich. Ponieważ król, który odziedziczył po ojcu Jerzym V sławną kolekcję sam jest filatelistą, dar ten sprawił mu niewątpliwie prawdziwą przyjemność.

Manifestacja przyjaźni dwóch państw za pomocą znaczka pocztowego.

Rząd kanadyjski dla upamiętnienia wizyty angielskiej pary królewskiej, jako też 125- lecia pokoju między Stanami Zjednoczonymi a Kanadą, zwrócił się za pośrednictwem posła amerykańskiego Roppera do rządu w Waszyngtonie z propozycją, aby oba rządy wydały pamiątkowy znaczek o identycznym wyglądzie. Propozycja ta została odesłana do Departamentu Stanu z jak najbardziej przychylną opinią, ministra Roppera.

Listy z pociągu królewskiego.

Jak wynika ze sprawozdania kanadyjskiego departamentu poczt, przeszło 100 tysięcy listów zostało wysłanych z pociągu królewskiego zbieraczom znaczków pocztowych, którzy chcieli posiadać pamiątkowe kasowniki. Poza tym wysłano około 20 tysięcy listów oficjalnych.

Albumy polskich znaczków pocztowych dla prezydenta Roosevelta.

Chicagowski „Dziennik Związkowy" donosi, że wicekomisarz pawilonu polskiego na Wystawie Światowej w New Yorku p. Michał Kwapiszewski podejmował ostatnio grupę filatelistów na wystawie rzadkich polskich znaczków pocztowych w tym pawilonie.

Podczas zebrania w restauracji polskiej odczytał p. Kwapiszewski list otrzymany z Waszyngtonu od prezydenta Roosevelta z wyrazami podziękowania za 5 albumów polskich znaczków pocztowych przesłanych mu przez p. Antoniego Miłkowskiego, również wicekomisarza wystawy w pawilonie polskim. Prezydent Roosevelt — jak wiadomo — jest filatelistą i posiada wspaniałą kolekcję.

Poczta balonowa Ernesta Demuytera.

Znany pilot balonowy Ernest Demuyter podobnie jak w latach poprzednich biorący udział w zawodach o puchar Gordon-Bennetta, zabierze na swym balonie „Belgica" worek ze specjalną pocztą aerronautyczną. Będą to karty z fotografią James Gordon-Bennetta i znaczkiem pocztowym, który ma być zaopatrzony w stempel miejsca startu i lądowania balonu. Filateliści, którzy pragnęliby otrzymać takie karty winni nadesłać do 1 września na konto P. K. O. 195.819 Ch. Van der Haeghen Directeur de l'Air Union Belgica w Brukseli sumę dwóch zł.

Poczta na dnie morskim.

Obecnie można się porozumiewać ze znajomymi nawet z dna morskiego. Taka poczta znajduje się na angielskich wyspach Bahama, dokąd udają się liczni wycieczkowicze z Florydy. Na dnie morza jest tam wybudowana stacja obserwacyjna, otoczona ścianami ze szkła, założona przez badacza głębin morskich Willimsona. Przez szklane ściany można obserwować faunę i florę podmorską.

Napływ turystów jest olbrzymi, wobec czego zarząd poczty w Nassau zdecydował się urządzić w morzu pocztę, posługującą się własnymi znaczkami pocztowymi z podobizną króla Jerzego VI i stemplem „Dno morskie Bahama".

Okolicznościowy kasownik.

W dniu 6 sierpnia z okazji XXV rocznicy wymarszu pierwszej kadrowej kompanii Legionów, urząd pocztowy Kraków I używał datownika okolicznościowego z orzełkiem legionowym, na którym krzyżują się wstęga z napisem „1914. 6. VIII. 1939" i miecz, obok z lewej strony orzełka „POLSKA NA SZLAKU J. PIŁSUDSKIEGO", z prawej „KRAKÓW I 6—VIII 1939 R."

Osobliwy stempel.

Polska karta pocztowa jak widzimy z niniejszej reprodukcji wrzucona przypadkiem

do skrytki pocztowej w Tallinie została skasowana przez tamtejszą pocztę i normalną drogą doszła do rąk adresata we Lwowie.

ADRES REDAKCJI: POZNAŃ, AL. MARCINKOWSKIEGO № 7.

Redaktor treści: Wincenty Przywitowski — Redaktor ogłoszeń i wydawca: Jan Witkowski

ZNACZKI POLSKIE

mają stałą tendncję zwyżkową, dlatego też radzimy nabycie ich teraz, gdy ceny są jeszcze umiarkowane.

SERIE

(wyciąg z cennika główn.)

1918 r. **Pomnikowe** 5/2, 10/6, 25/10. 50/20 fen.
S. 2. 1,— —,—

1918 r. **„Poczta Polska“ na „Gen. Gouv. Warschau“** 3, 5, 5/2,5, 5/3, 10, 15, 20, 25/7,5, 30, 40, 60 fen.
S. 3. —,— 6,50

To samo, bez 3 fen.
S. 3a. 2,25 2,—

1918 r. **Nadruk na Karlfond.** 10, 20, 45 hal.
S. 4. 2,50 —,—

1919 r. **P. K. L.** 2, 3, 5, 10, 15, 20, 25, 50, 70 hal., 1,— kor.
S. 8a. 1,10 —,—

1919 r. Wyd. w **hal.** i **kor. nieząbkowane** 3, 5, 10, 15, 20, 25, 50 hal. 1, 1,5, 2, 2,5, 5 kor.
S. 9. 6,— —,—

1919 r. Wyd. w hal. i kor. **ząbkowane.** Wartości jak S. 9.
S. 10. 1,20 —,70

I
POLSKA
WYSTAWA
MAREK
5F ✠ F5

1919 r. Nadruk na 5, 10,15, 25, 50 fen. ząbkowane
S. 14. —,50 —,50
na liście —,75

odmiany, błędnodruki itp. w wielkim wyborze

1919 r. **Sejm** 10, 15, 20 (mały form.), 20 (duży form.), 25, 50 fen., 1 mk.
S. 15. —,70 —,—

Uwaga: W **1-ej** rubryce podajemy ceny na znaczki **niestemplowane w 2-iej na stemplowane.**

Znaczki urzędowe 1920

1919 r. **„Poznań“** 5/2, 5/7,5, 5/20, 10/25, 10/40 fen.

S. 16. 5,25 4,50
dto na oryg. liście polec.
okazja tylko 4,75

To samo, bez 5/2 fen.
S. 16a. 1,95 1,40

1921 r. **Konstytucja** 2, 3, 4, 6, 10, 25,50 mk.
S. 23 1,40 1,20

1933 r. **Wyst. Fil. w Toruniu** 60 + 40 gr (brun. czerw.)
S. 49 3,— 3,—
dto na oryg. liście z kasownikiem pamiątkowym
OKAZJA 3,30

1934 r. **Wystawa Filat. w Katowicach** 20 i 30 gr
S. 53 9,— 9,50
na liście 10,—

1934 r. **Challenge** 20 i 30 gr.
S. 55 2,40 1,10
OKAZJA na liście 3,50

1935 r. **Kopiec Marsz.** Pisudskiego 15 i 25 gr.
S. 58 —,— —,40
Kas. pam. na liście —,90

GORDON BENNET
1936 r. 30 i 55 gr.
S. 61 2,40 2,—
OKAZJA na liście 3,75

1938 r. **Wyst. Filat. w Warszawie.** Bloki 2×45 + 2×55 nieząbk. 2×45 + 2×55 ząbk.
S. 67. 9,— 10,—
na liście12,—

1938 r. **XX-lecie Niepodległości.** Blok. Piłsudski, Narutowicz, Mościcki, Śmigły-Rydz 4×25 gr. z kasownikiem pamiątkowym 11. XI. 1938 r.
S. 70a. 1,90 —,—

F. I. S. (ZAKOPANE)
1939 r. 15,25,30,55 gr.
S. 73. 2,65 1,75
na liście 2,50
„ „ z datą otw. 3,50

Znaczki urzędowe 1920 r. 3, 5, 10, 15, 25, 50, 100, 150,200,300,600 fen.
S. 111. —,90 —,—

S. O. 1920. 1920 r. 5, 10, 15, 25, 50 fen; 1, 1,50, 2, 2,50, 5 kor.
S. 151 —,70 —95

Wyd. znaczków władz powstańczych na Górn. Śląsku t. zw. znaczki „KORFANTEGO“.

1921 r. **Nieząbkowane** 10, 20, 30, 40, 50, 60 fen, 1 mk.
S. 152. 7,50 —,—

To samo, 10, 20, 40, 60 fen.
S. 152a. 1,80 —,—

1921 r. **Ząbkowane** 10, 20, 30, 40, 50, 60 fen., 1 mk.
S. 153a. 9,— —,—

To samo 10, 20, 40, 60 fen.
S. 153a. 2,— —,—

Śląsk Górnik
1922/3 r. 5, 10, 20, 40, 50, 75 fen., 1, 1,25, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 20, 50, 80, 100, 200, 300 mk.
S. 154. 1,— —,—

To samo, bez 80, 100, 200, 300 mk.
S. 154a. —,55 —,—

LEVANT

1919 r. **Nadruk matowy** 3, 5, 10, 15, 20, 25, 50 fen., 1, 1,50, 2, 2,50, 5 mk.
S. 155. 100,— 120,—

To samo **nadr. błyszcz.**
S. 156 8,— —,—

Fantazyjny nadruk „LEVANT“ 1921 r. 1, 2, 3, 4, 6, 10, 20 mk.
S. 158. 9,— —,—

NOWE KATALOGI 1940

Oferujemy po cenach oryginalnych następ. katalogi:

YVERT ukaże się 1. IX. 1939.	Cały świat	zł 12.75
MICHEL już się ukazał	Europa	„ 6.—
	dto z wyciętym rejestr.	„ 7.20
MICHEL	Cały świat w 1 tomie	„ 8.80
	dto z wyciętym rejestr.	„ 11.20
MICHEL	Cały świat w 2 tomach	„ 10.40
	dto z wyciętym rejestr.	„ 12.90
Dodatki do katalogu **Michla,** ab. roczny		„ 4.50 franco
„ „ „ **Yverta,** „		„ 4.50 „

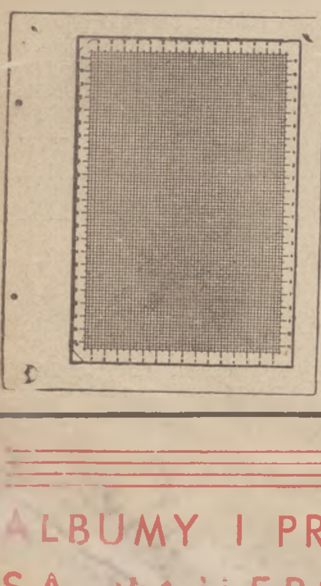
Koszty wysyłki wynoszą przy katalogu Michel Europa 50 gr., Michel Świat i Yvert 80 gr.

Ceny netto w złotych, należność płatna na P. K. O. 208.547. Przy wysyłce za pobraniem dochodzą — prócz wyżej podanych opłat za porto — dodatkowe koszta pobrania 75 groszy od egzemplarza.

Inne katalogi — Cena na zapytanie

(znaczek na odpowiedź)

NAJODPOWIEDNIEJSZYM albumem NOWOCZESNEGO ZBIERACZA TO:

Witkowskiego albumy Blanko z siatką

Album B21/50 dla nowoczesnego filatelisty pozwala zbierać znaczki według własnego upodobania. Spięty systemem śrubowym. Objętość 50 jednostronnie drukowanych kart z nierażąca siatką. Oprawa płócienna Rozmiar 29×24,5 cm. Waga ca 650 gr. — Cena zł 6.30, Porto zł 1.—

Album B21/100 rozmiar i wykonanie takie same jak album B21-50, tylko objętość większa ponieważ zawiera 100 kart. Waga ca 1 kg. — Cena zł 9.90, Porto zł 1,—

Album B21/300 zawiera 300 kart takich samych jak w albumie B21-100 okładka podwójna, płócienna, śruby wewnątrz. Waga ca 3 kg — Cena zł 27.—, Porto zł 2.—

Album B22/100 spięty systemem śrubowym, wykonanie podobne do albumów B21 papier pierwszorzędny, rozmiar, 31,2×27,7 cm, podwójna okładka płócienna Objętość 100 kart, Waga ca 1,5 kg. - - - - - - — Cena zł 18.90, Porto zł 1.50

Album B22/300 wykonanie takie same, jak album B22-100, tylko większa objętość ponieważ zawiera 300 kart. Waga ca 4 kg. - - — Cena zł 39.—, Porto zł 3.—

WITKOWSKIEGO ALBUMY I PRZYBORY FILATELISTYCZNE SĄ NAJLEPSZE

Tatrzańskie granicę 74
Tatrzańskie Obrzeże z 1928r. 74
Falsyfikat 86 (na pol. [illegible])
Fałszywe na Port Gdańsk 12, 31/2
Filatelista Hartwiczek 5/6
Filatelistyka wśród [illegible] 18
Filatelistyczna prasa 63
[illegible] granicy 6i
Fałszerstwo [illegible] w Poznaniu 58 (na zagr.)
Falsyfikaty 57 (pol. na loty)
Falsyfikaty 34
" Gdańskie 35/7
Fałszywe na 25 gr. 46/8
Film filatelistyczny 55
Filatelistyka w Niemczech 72
" dziwactwa na nerwy 73
Filatelistyczne reportaże wojny 87
"Fis." 89

Gyt Gdańsk–Wrz 3/7
Poczta lot. w czasie powodzi 38/7
[illegible] o Gord-Jam 41
Lot [illegible] i [illegible] "
Poczta autom. [illegible] na balonie 45
[illegible] o [illegible] "
[illegible] lotn. "
[illegible] reklama "
[illegible] o [illegible] Gord-Jam 3br. 49
Zeppelinologia 5/7
Sfera belgijska "
Japonia "
W. Zelandia "
Rosja 7.8
Szwajcaria 7
Wrz-Tallin 8
Z ostatnich [illegible] "
Zeppelin "
Nowa [illegible] aerofil "

Gniezno zaprasza 68
Gwóźdź [illegible] 31/2, 82
[illegible] po drodze 85
Gorzkie wyznania 86
Gwóźdź [illegible] z [illegible] 34
Grudziądz [illegible] fil. 50/i
Gazeta [illegible] z 10.IX.1846r. 29

Hausse na [illegible] 5/6
" " [illegible] 3
[illegible] 2
Historia [illegible] 22/4
Handel na [illegible] 31/2

Gryzelli: Szkoła fil. w Paryżu 12
[illegible] fil. pol. 14
Znaczki na indeksie 16
[illegible] pol. na [illegible] 17, 19/20, 21,
22/4, 27, 30.
Katalog lotn. Championa 30
" " [illegible] 30
[illegible] 31/2
[illegible] Graf Zeppelin 9
4ty lot "
Paryż-Amer. "
Szwajcaria 10/11
Poczta zeppelinowa "
Nowa [illegible] lot 12
Zeppelin "
Chiny 16
[illegible] "
Litwa "
[illegible] 31/2
[illegible] ", 34
[illegible] ", 34

Nie wydano na pol. w 1938r. 84
Jubileusz [illegible] 88
[illegible] fil. w [illegible] 61, 62
[illegible] fil. 45 -, [illegible] 1
" lotn. 57
Nie [illegible] lotn. 2
Nie [illegible] 2
[illegible]

Jaworski [illegible] pol. i [illegible] 78
Jubilat 31/2
Jeszcze o [illegible] 25gr. [illegible] 5/6
" " [illegible] 79
" o [illegible] 80
[illegible] 80
Jubileuszowy znaczek 80
Jubileuszowa seria [illegible] 87
Jak [illegible] 85
Jeszcze o [illegible] 30 gr 42
" o naszej serii [illegible] pol 54
Jubileusz pol. [illegible] 1840r. 41
[illegible] 66
[illegible] 25
J. K. [illegible] fil. 19/20

Zapomniany tiult my 76
Za ny pauiony stras domu zapalice 74
Zaskarzowanie płatel-ąjy 69
Zn. z podobizną Rysza-Smigł. 70/1
Znowu mamy pol. przedruki 70/1
Zdobycie Atlantyku 85
Z okazji 5 lecia 72
Zarządzenie odprawa 87
Zn. LOPP. 72
Z okazji lotu pol. Stratosfery 83-85
Znowu zorganizowanie Rafla [illegible] 73
Z okazji 150 lecia 77/8
" 20 rocznica obrony Lwowa 87
Zbrodnia filatel. 85.
Najpiękniejsze znaczki 84
Zn. pocztowe [illegible] 82
Znowu centrala [illegible] 92/4

Przytyczynki lat Kreuz 32r - 1, 34r - 14 (Loeski)
Miller 32r - 2, 34r - 25, 35r. 35/7, 36r. 16-9, 37r. - 61, 39r. 83/4.
" Sieger zu lot 31r - 2,
" zu [illegible] zeppelinowy - 2,
" niem poczt lotn. 48,
" Hess zu niem. kolonji - 3,
Trede 32r. 3, 12, 35r - 35/7, 36r - 49, 39r 85, 37r - 61
~~[illegible]~~ 3,
Teide zu poczt. lotn całego świata 12,
Championa lotn (Trede) 30
Inapres lotn (Trede) 30
Zinnstein 35r. 35/7 36r - 50/1
Krone zu niem 36r 49, 37r 64/5
Senf 36r. 50/1
Lapetić. Poczt poczta pol. 46/8
Muller. Wacław Spezial katalog 22/4, 64/5, 67
" Die Poststempel von Österreich 54
~~[illegible]~~
Die Porträt briefmarken von Luxemburg 7
Przegląda Zl. Europejskie Fil. 29
Komplet Zl. Hiad. Fil. 29
Hilsten Ammyr. 6 zu I Tydz przez 29
" II tydz [illegible] zu niem 8
" [illegible] polskie XVIII w. 79
Ptaneli: Laitmann Die Postwertzeichen XVIII H.
Spisa znacz z [illegible] fil 4.